

Vojenská strategie České republiky

Obrana České republiky je chápána jako souhrn opatření, která mají za cíl zajistit svrchovanost a územní celistvost, principy demokracie a právního státu, životy občanů a jejich majetek.

Vojenská strategie představuje komplex doktrinárních zásad souvisejících se zajištěním národní i mezinárodní bezpečnosti, s odvrácením vojenské hrozby nebo vojenského napadení země. Vyjadřuje teoretická a praktická východiska a opatření, související s přípravou státu a jeho ozbrojených sil na válku. Na základě historických zkušeností, vojensko-politické situace, ekonomických možností země, možných ohrožení a nových prostředků vedení války stanoví způsoby výstavby, přípravy a použití armády a její slučitelnosti s NATO a Západoevropskou unií.

1. Východiska a zásady pro zabezpečení obrany České republiky

Obrana České republiky je založena na právu každého státu na individuální a kolektivní sebeobranu daném Chartou Organizace spojených národů, na aktivní zahraniční politice státu směřující k bezkonfliktním, vzájemně výhodným vztahům s jinými státy, k aktivní účasti při tvorbě a činnosti evropských a světových bezpečnostních systémů a předcházení mezinárodním krizím.

Vycházejí z Ústavy České republiky, vláda chápe obranu státu v širším rámci bezpečnostního prostředí. Vojenská strategie České republiky je podřízena státním zájmům České republiky, které jsou spjaty se zachováním míru a bezkonfliktním mezinárodním vývojem v Evropě a ve světě, se zajištěním její nezávislosti a územní celistvosti, s rozvojem demokracie, vnitřní politické stability a ekonomické prosperity státu. Tyto hodnoty jsou shodné se zájmy všech demokratických států. To vytváří předpoklady pro upevnění mezinárodních vztahů České republiky, založených na vzájemném respektu, důvěře, přátelství, výhodné spolupráci a pomoci.

Vojenská strategie České republiky je založena na nezbytnosti výstavby účinného obranného systému státu, tvořeného vlastními silami a prostředky. Vychází ze základních principů zahraniční a bezpečnostní politiky státu. Jejímí určujícími faktory jsou strategický zájem země zvýšit svou bezpečnost, stát se členem aliančních organizací kolektivní obrany demokratických států (NATO a Západoevropské unie) a vůle podílet se na zdokonalování struktur kolektivní a kooperativní bezpečnosti. Česká republika respektuje podmínky stanovené v zakládající smlouvě NATO, aktivně se zúčastňuje projektu Partnerství pro mír a je připravena splnit kritéria stanovená NATO.

Česká republika při zajišťování své bezpečnosti dává jednoznačně přednost politickým prostředkům před vojenskými, jednáním před silou, prevencí před řešením konfliktů. Česká republika nepovažuje žádný stát a priori za svého nepřítele. Vůči žádnému státu nemá politické ani územní požadavky. Důsledně plní přijaté smluvní závazky v oblasti kontroly zbro-

jení, odzbrojení, nešíření zbraní hromadného ničení a opatření k posílení důvěry a bezpečnosti.

2. Vojenskobezpečnostní aspekty předpokládaného vývoje mezinárodního prostředí

Pro současnou **bezpečnostní situaci v Evropě** a v jejím okolí je charakteristická malá pravděpodobnost vzniku globálního konfliktu. Zvyšuje se počet lokálních konfliktů s nebezpečím jejich přerůstání do regionálních rozměrů.

Rizika a ohrožení, která mohou být příčinou ozbrojeného konfliktu, do něhož by mohla být Česká republika vtažena, jsou zejména:

- **Politická a ekonomická nestabilita v některých**, zejména východoevropských, státech.
- **Válka probíhající na území bývalé Jugoslávie** a z ní vyplývající možné motivy rozporu mezi dalšími státy, až do eskalace konfliktu širších, regionálních rozměrů.
- **Rozšíření mezinárodních konfliktů** řešených v rámci operací OSN a KBSE (OBSE) za účasti České republiky.
- **Nebezpečí destabilizace** v některých zemích vedoucí k oslabení integračních trendů a demokratických hodnot, prosazování územních a nacionalistických požadavků a snahy o znovunastolení autoritativních režimů.

V současné době není pravděpodobné, že by Česká republika byla cílem přímého vojenského napadení. Z hlediska zajištění bezpečnosti republiky však musí vláda vycházet z možných **nejnepříznivějších realistických predikcí vývoje situace v Evropě**. K tomuto přístupu opravňují Českou republiku jak její historické zkušenosti, tak citlivá poloha ve středu kontinentu.

Nevojenskými riziky a ohroženími, která si mohou vyžádat nasazení sil a prostředků Armády České republiky, především z humanitárních hledisek, jsou zejména průmyslové a živelní havárie a katastrofy a masová migrace obyvatelstva.

3. Hlavní principy vojenskostrategické koncepce obrany České republiky

Česká republika a její armáda musí být připravena čelit vojenskému napadení jakkoli silným protivníkem z kteréhokoli směru a za jakýchkoli podmínek zahájení a vedení války s využitím všech možností mezinárodních bezpečnostních struktur a spojenců.

Armáda České republiky může být použita k obraně státu před vnějším vojenským napadením, k udržení či nastolení mezinárodního míru a bezpečnosti ve smyslu závazků vyplývajících pro Českou republiku z Charty OSN a z dalších smluvních dokumentů.

Hlavním způsobem použití Armády České republiky bude aktivní obrana s cílem odrazit agresi, udržet suverenitu a celistvost státu.

Hlavními principy vojenskostrategické koncepce České republiky jsou:

- Věrohodnost obrany, která bude pro případného protivníka varováním, že cena agrese bude vyšší, než zisk dosažený napadením České republiky.
- Příprava Armády České republiky na účast v systému kolektivní obrany, jehož vojensko-technickými podmínkami jsou slučitelnost a její schopnost součinnosti s armádami členských zemí aliančních seskupení demokratických států.
- Účast Armády České republiky v operacích vedených pod záštitou globálních i regionálních organizací kolektivní a kooperativní bezpečnosti v souladu se zahraničněpolitickými zájmy státu.
- Kontrola zbrojení, jako významný prostředek snížení arzenálu zbraní v Evropě a zvýšení bezpečnosti, který současně umožňuje sledovat vývoj vojenství a včas reagovat na případné nedodržování závazků.
- Připravenost Armády České republiky kdykoli přejít do vyšších stupňů pohotovosti, vstoupit do ozbrojeného konfliktu a bránit republiku.
- Spolehlivý mobilizační systém, zahrnující schopnost rychlé mobilizace sil a prostředků Armády České republiky.
- Schopnost státu přejít organizovaně na válečný systém, válečnou ekonomiku a zajištění chodu státní správy.
- Vedení války podle předem propracovaných způsobů, forem a metod strategického, operačního a taktického použití Armády České republiky v různých variantách.

Možnosti obrany České republiky jsou limitovány. Při pozemním napadení je Armáda České republiky schopna samostatně odrazit agresi a vést obranu na jednom operačním směru, se současným zabezpečením obrany důležitých objektů pro funkci státu. Při napadení z několika směrů, při velké převaze protivníka nebo při rozpoutání regionálního či globálního konfliktu úspěšnost vlastní obrany vyžaduje, aby Českou republiku podpořili spojenci.

4. Transformace Armády České republiky

Probíhající etapa transformace bude v Armádě České republiky ukončena k 31. 12. 1995. Jejím výsledkem bude snížení stupňů velení, počtů vojsk, výzbroje a techniky, redislokace útvarů s následným snížením počtu posádek, leteckých základen a dalších vojenských objektů.

Ve výstavbě armády po roce 1995 budou uplatněny priority s důrazem na dokončení změn v personální struktuře armády, její profesionalizaci a na kvalitativní změny v přípravě velitelů, štábů, vojsk a záloh. Bude zdokonalen systém řízení a velení a bude zajištěn přechod na standardy NATO a dosažení interoperability. Zvýší se kvalita a efektivnost logistické podpory.

Ministerstvo obrany v nejbližší možné době zajistí interoperabilitu řídicích velitelských orgánů všech stupňů a zavede systém plánování, programování a rozpočtování jako předpoklad transparentnosti a efektivního využívání zdrojů. Výstavba armády, příprava a výcvik vojsk ve všech druzích bojové činnosti se přizpůsobí standardům platným v NATO. Postupně bude dosaženo kompatibility modernizovaných a nově zaváděných zbraňových systémů s armádami členských států této aliance.

Hlavním cílem další výstavby Armády České republiky je kvalitativní rozvoj poloprofesionální a nestranické armády, konvenčně vyzbrojené, vysoce funkční, připravené k obraně republiky a schopné podílet se na společných operacích mezinárodních mírových sil.

V plném rozsahu se budou využívat zkušenosti ze zasazení jednotek armády do akcí v Perském zálivu a v mírových silách OSN na území bývalé Jugoslávie.

Základem vojenské obrany bude armáda založená na branné povinnosti, s vojenskou základní službou, schopná se rozvinout v krátkých lhůtách na válečné počty. Z hlediska úkolů, zachování funkčnosti, udržení standardu s armádami vyspělých evropských států, s ohledem na vývoj vojensko-politické situace v Evropě bude mírový stav Armády České republiky udržován v rozsahu 0,6 až 0,75 % populace, s válečnými počty 3-4 krát vyššími.

Armádu České republiky budou tvořit orgány velení, pozemní vojsko, vzdušné síly, logistika, vojenské zpravodajství, vojenské zdravotnictví a vojenská policie.

Pozemní vojsko je rozhodujícím druhem vojska pro obranu České republiky. Člení se na síly rychlého nasazení, polní vojsko a vojsko územní obrany.

Vzdušné síly jsou určeny k obraně vzdušného prostoru České republiky a k podpoře bojové činnosti pozemního vojska. Člení se na vojenské letectvo, protiletadlové raketové vojsko a radiotechnické vojsko.

Logistika vytváří systém zabezpečení Armády České republiky. Člení se na armádní logistiku a logistiku vojsk.

Vojenské zpravodajství tvoří vojenská zpravodajská služba a vojenské obranné zpravodajství. Získávají údaje a poznatky k zabezpečení obrany státu a řeší zpravodajskou ochranu.

Vojenské zdravotnictví zabezpečuje léčebně-preventivní péči, odsuny raněných a nemocných, hygienicko-protiepidemickou službu, zásobování zdravotnickým materiálem, technikou a léčivý.

Vojenská policie je službou plnící úkoly policejní ochrany Armády České republiky.

5. Prostředky a zdroje pro obranu

Bezprostřední naplnění vojenskostrategické koncepce a zabezpečení obrany státu uskutečňují bojové součásti Armády České republiky. Hlavní síly tvoří jedna brigáda rychlého nasazení, sedm mechanizovaných brigád, čtrnáct brigád územní obrany, pět leteckých základů, dvě brigády protiletadlového raketového vojska, tři brigády radiotechnického vojska a další útvary, jednotky a zařízení speciálních druhů vojsk.

K zabezpečení stálé připravenosti jsou v trvalé pohotovosti vyčleněny prostředky vojenského zpravodajství, protivzdušné obrany, velení a hotovostní síly.

Obrana České republiky je podmíněna stavem a vývojem potřebných lidských, věcných a finančních zdrojů.

Stav populace v České republice a předpokládané vývojové trendy zabezpečují doplňování ozbrojených sil v míru, za stavu ohrožení i za války.

Věcné prostředky zabezpečuje průmyslová základna České republiky. V procesu přezbrojení Armády České republiky bude využito jejích dostupných kapacit pro modernizaci výzbroje, i pro novou výrobu. Výše a složení armádních zásob materiálu bude stanovena na úrovni přibližující se standardu NATO.

System hospodářské mobilizace zabezpečuje přednostní zásobování ozbrojených sil, nezbytná opatření a regulační omezení ve státní správě a národním hospodářství, udržování státních hmotných rezerv a státních mobilizačních rezerv, a tím vytváří podmínky k zajištění počátečního období války a přechod na válečnou výrobu.

Opatření týkající se hospodářské mobilizace a mobilizační infrastruktury jsou již v míru připravována příslušnými orgány státní správy.

Finanční prostředky pro krytí nákladů na obranu zajišťuje státní rozpočet. Důsledná aplikace systému plánování, programování a rozpočtování vede k jejich efektivnímu využití.

6. Řízení vojenské obrany státu a velení Armády České republiky

Za obranu České republiky odpovídají v rámci svých pravomocí státní orgány. Kompetence státních orgánů stanoví Ústava České republiky a zákony. Hlavní opatření v oblasti obrany řídí vláda.

Použití Armády České republiky v ozbrojeném konfliktu je podmíněno včasným přechodem celého státu na činnost, zabezpečující plnění jeho funkce za stavu ohrožení a ve válečném stavu. Všechny orgány státní správy a územně správní celky zabezpečí přechod na činnost podle připravených krizových plánů.

Ústředním orgánem státní správy na úseku obrany České republiky a řízení Armády České republiky je Ministerstvo obrany ČR, které koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů, orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro vojenskou obranu.

Orgánem pro velení armádě je Generální štáb Armády České republiky.

* * *

Vojenská strategie vychází ze současného poznání vojenské vědy, vnitřní a vnější situace České republiky a zdůrazňuje odhodlání země k obraně své svrchovanosti a územní celistvosti vlastními silami. Bude aktualizována v závislosti na mezinárodně-politické situaci a ekonomických možnostech státu. Její naplňování bude podrobena parlamentní a veřejné kontrole.

V letech 1996 až 2005 půjde v zásadě o dokončení transformace současné armády na armádu, která svou kvalitou bude při podstatně menších počtech mít dostatečnou bojovou hodnotu pro věrohodnou obranu České republiky a bude splňovat vojenská kritéria pro interoperabilitu s armádami NATO a Západoevropské unie a pro vstup České republiky do těchto organizací.

Organizační a personální struktura Armády České republiky, výzbroj, dislokace, moderní metody a technologie zabezpečování obrany umožní pružné a efektivní použití ozbrojených sil pro obranu republiky.

Nová personální struktura založená na sboru poddůstojníků z povolání výrazně ovlivní rychlost změny v kvalitě armády. Práce poddůstojníků společně s novými metodami práce velitelů a štábů přispěje k omezení nežádoucích jevů v armádě, k lepším vztahům s veřejností a k získání prestiže a nového ducha Armády České republiky.